

eftersom det var en italiensk operakapellmästare, Paolo Scalabrini, som intrigerade bort Scheibe från det danska hovet under nära 20 års tid. Först sedan kungen Fredrik V dött i januari 1766 var Scheibe välkommen tillbaka. Den sorgkantat som han därpå skrev för begravningen utnyttjade han dubbelt, ty två år senare hade musiken tagit ny gestalt i denna passionskantat.

Det är musik som med sin värdigt burna överkänslighet står nära Grauns passionskantat »Der Tod Jesu« ehuru stilen är ännu mer avskalad tidens figursångsteknik. Därför finns det också en påfallande släktskap med Glucks puritanskt reformerta körstil.

Texten är en pietistiskt överkänslig betraktelse över Kristi lidande utan att direkt återkalla momenten i passionshistorien. Den här dramatiska och emfatiska texten påkallar nog ett större känslomått än vad de medverkande presterar på skivan. Istället är känslor och nyanser klassicistiskt neddämpade och denna statiska mjukhet framhävs ytterligare genom den diffusa och matta upptagningen. Stilidealet för den här tolkningen tycks höra mer hemma i 50-talet än i 70-talet, vilket dock inte innebär något klander. Tvärtom är det i sitt slag en mycket vacker inspelning med goda solister och en utmärkt kör.

Carl-Gunnar Åhlen

Niels W. Gade: Klaversonate, e-mol, op. 28 og J. P. E. Hartmann: »Pris-sonate« for klaver, d-mol, op. 34. Dansk Musik Antologi 013. Arne Skjold Rasmussen, klaver.

J. P. E. Hartmann: Symfoni nr. 1, g-mol, op. 17 og Ouverture til »Yrsa«, op. 78. Dansk Musik Antologi 014. Danmarks Radios Symfoniorkester, dir.: Mogens Wöldike. EMI 6C 063-38123.

I serien Dansk Musik Antologi foreligger her to plader, der på hver sin måde åbner for et frugtbart indblik i den musikalske udtryksmåde hos N. W. Gade og J. P. E. Hartmann, de to betydeligste instrumentalkomponister i det 19. århundredes danske musik. Den første plade sammenstiller to næsten jævnaldrende klaversonater, Gades og Hartmanns første bidrag til genren, værker der også udtryksmæssigt har en del tilfælles; den anden viser spændvidden, men også det karakteristiske, uforanderlige temperament hos J. P. E. Hartmann som symfoniker, eksemplificeret ved et af hans allertidligste og et af hans allerseneste orkesterværker. Men udvalget af værker er ikke bare ved sin perspek-

tivrige sammenstilling heldigt foretaget; også de enkelte værker har hver for sig (navnlig de tre værker fra det betydningsfulde årti 1835–45: Symfonien og de to klaversonater) en vægtfylde, der gør, at pladerne både tåler og fortjener international udbredelse. Der er nok af musik fra denne periode, der, hørt idag, mest har præg af epigoneri eller er rene kuriosa – i disse værker af Hartmann og Gade, derimod, er den kompositoriske egenvilje og navnlig det tekniske håndslag tilstrækkelig evident og overbevisende til, at værkerne kan stå for senere tiders efterprøvning.

Tager vi de to klaversonater, der her får så kraftfulde og suverænt overblikspregede udførelser, som man venter det af Arne

Skjold Rasmussen, er det rigtignok tydeligt, at selvom disse værker endnu hævder sig ved deres musikalske kvaliteter, er påvirkningsforholdene ikke til at tage fejl af, og de gør sig både bredt og dybt gældende. Men netop i forvaltningen af påvirkninger (der jo i sig selv er forståelige nok i ungdomsværker som de her foreliggende) sporer man en karakteristisk forskel på Hartmanns og Gades musikalske personlighed. Hos Hartmann assimileres disse impulser (her væsentligst fra Schumann) med hans eget anlæg for det capriciøse, til et rytmisk og harmonisk pointeret særpræg. Gades e-mol sonate fremstår på baggrund af Hartmanns »Pris-sonate« som et glattere og ikke nær så interessant værk, selvom det også er ét af de værker af Gade, hvor Mendelssohns musikalske tilstedeværelse (2. satsens »Lied ohne Worte« - præg) afbalanceres ikke så lidt af kraftigere linjer, der skyldes indflydelse fra Schumanns klavermusik: 4. sats læner sig vel meget op ad Schumanns »Aufschwung«, mens 3. sats derimod overrasker ved at gå tæt, men elegant, på den Chopin'ske Mazurka.

På pladen med de to orkesterværker af Hartmann koncentrerer opmærksomheden sig naturligt mest om symfonien fra 1835, men mange vil nok overraskes positivt over at finde det formodede appendix, ouverturen til Oehlenschlägers sørgespil »Yrsa« (1883), særdeles høreværdigt, svarende til at man gerne hører Brahms' »Tragisk ouverture« i forbindelse med én af symfonierne. Som kender af Hartmanns 2. symfoni fra 1847-48 ville jeg ønske, at dette værk i det mindste *også* var kommet til at indgå i denne antologi over dansk musik. Dels har den mere behov for at komme til publikums kendskab end den 1. symfoni (der rigtignok heller ikke høres for ofte), og dels er jeg overbevist om, at en gennemtænkt og sensitiv fortolkning af dette partitur – som man har lov at vente

det af f. eks. Wöldike (hvad indspilningen her af 1. symfoni kan bestyrke én i) – ville kunne gøre op med den gamle, udbredte opfattelse (jfr. omslaget til nærværende plade), at den 2. symfoni er for rapsodisk og vidtspunden. Den er mere original, den er fremadpegende og dens symfoniske kræfter er stærke, men subtile. Hartmanns 1. symfoni er bestemt heller ikke noget ringe værk; det bevidnes af Andanten (der blot desværre er for kortfattet i forhold til de udviklingstendenser den rummer – et sted indvarsles ligefrem Bruckner) og den store finalesats med dens mesterlige slutning.

I fortolkningen af ydersatserne har Mogens Wöldike valgt lovlig sindige tempi (sammenlign finalens Allegro molto assai med Skjold Rasmussens udgave af den samme tempobetegnelse i 3. sats af Hartmanns klaversonate!); Wöldike har tidligere, ligeledes med Radiosymfoniorkestret, spillet disse satser, specielt finalen, decideret hurtigere. Her på pladen er det synd for den afsluttende sats, mens det noget langsomme tempo i 1. sats opvejes i positiv retning af en større klangskønhed og omhu med detaljerne end i den optagelse, jeg har haft at sammenligne med. Musikkens noget heftige gestikuleren er nok for vanskelig at administrere i forbindelse med et friskere tempo. – Synd er det også at der i menuetsatsen (som i virkeligheden er en vals!) musiceres noget stift på de steder, hvor Wöldike tilsyneladende har insisteret på menuettens større pondus.

Optagelsesteknisk er begge pladerne upåklagelige; også her er formatet af en standard, der ikke kan hindre deres afsætning på et større marked end det hjemlige. Hvilket får mig til at ønske, at man anlagde en noget mere ensartet standard for omslagsnoterne, end det er tilfældet med disse to plader. Teksten bør være lige så fyldig på fremmedsproget som på dansk. Kom-

mentarerne til Hartmann-pladen er unødigt vidtløftige og bestemt ikke alle relevante for pladens værker. Til gengæld er her de engelske noter beskåret til langt under et informativt minimum. Også den sto-

rtede idé med at lade Ejnar Johansson skrive et par ord om de valgte pladeomslag (malerier af Købke og Edv. Lehmann) kan kun komme danskkyndige til gode. En rigtig dårlig disposition.

Bo Marschner.

De Danske Madrigalister. Dansk Musik Antologi 015. Helle Hinz, Bodil Kongsted, Jørn Jørkov, Arne Berg, Jørgen Laursen, Ulrik Cold, Gunhild Deckert Knudsen, Lena Bust Nielsen, Jette Fredsborg, Andy Sundstrøm, Torben Lave, Holger Eichhorn, Ture Bergstrøm, Jacob Knudsen, Willi Østerberg, Johan Poulsen, Jesper Bøje Christensen, 3 drenge fra Københavns Drengekor, Camerata, Per Enevold. EMI 6C 063-38124.

Hofdanse fra Christian IV's tid. Dansk Musik Antologi 016. Jette Fredborg, Gunhild Deckert Knudsen, Lena Bust Nielsen, Anthony Rooley, Ian Harwood, Jørn Jørkov. EMI 6C 063-38125.

Mogens Pedersøns Kirkemusik. Dansk Musik Antologi 017. Københavns Drengekor, Niels Møller. EMI 6C 063-38126.

Though the reign of Christian IV is not the earliest period of Danish history from which a substantial repertoire of music has survived, it was the time during which music was cultivated and encouraged in such a way as, for the first time, to establish Denmark as a participant on the international European musical scene. The musical importance of this period, in many respects the equivalent of the Golden Age of the first Elizabeth in England, has long been recognized and, though in quantity far from commensurate with its brilliance and vigour, the bulk of the surviving music has long been available in modern editions, *the vocal music in the Danish national edition Dania Sonans* vols. 1-3 (1933, 1966, 1967) and the instrumental music in Bernhard Engelke's *Musik und Musiker am Gottorfer Hof* (1930). A representative selection of recorded performances illustrative of this period of national pride and international interest has therefore for many years been felt as an obvious need the

satisfaction of which has been awaited with impatience. It was entirely appropriate that *Dansk Musik Antologi* (Anthology of Danish Music) should accept this as their responsibility and the issuing of a set of three records: »De Danske Madrigalister« (The Danish Madrigalists) (D. M. A. 015), »Hofdanse fra Christian IV's Tid« (Court Dances from the Time of Christian IV) (D. M. A. 016) and »Mogens Pedersøns Kirkemusik« (Mogens Pedersøn's Church Music) (D. M. A. 017), under the common heading »Musical Life in Denmark during the reign of Christian IV«, would seem a reasonable attempt to fulfill an obligation to this period of musical history, the earliest so far treated by this ambitious series.

At first sight it would appear that we have every reason to rejoice in the way the undertaking has been carried out. In all external respects the three recordings appear promising indeed: they are handsomely produced and packaged: the double